

Розділ 3. Наукові дослідження і професійні комунікації

УДК 027.7+001.89

Борисова Тетяна Олександрівна

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,

Київ, Україна

УЧАСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ У РОЗБУДОВІ ПУБЛІКАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ НАУКОВЦІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Підвищення публікаційної активності науковців – одне із завдань сучасного університету. Бібліотека університету, разом з іншими підрозділами, може включатися у цей процес як ефективний гравець. У цій доповіді розглянемо досвід Національного університету «Києво-Могилянська академія» (далі – НаУКМА) у цьому напрямі у 2015-2016 роках.

Наприкінці 2015 року було розроблено, обговорено та затверджено новий Стратегічний план розвитку НаУКМА. Окрема увага у цьому документі приділена підвищенню публікаційної активності науковців університету: «Сприяти активізації публікаційної активності науковців університету передусім в авторитетних міжнародних і національних виданнях. Визнати критично важливим включення до міжнародних наукометричних баз могилянських наукових видань. З цією метою узгодити їхню редакційну та видавничу політику з вимогами наукометричних баз» [1, 5]. Бібліотека фігурує як виконавець, або співвиконавець разом із іншими підрозділами та службами університету, у значній кількості пунктів затвердженого Вченою Радою НаУКМА плану першочергових завдань розвитку публікаційної активності та цитування дослідників та співробітників НаУКМА на 2015-2016 роки [2].

Загалом, діяльність бібліотеки, спрямовану на підвищення публікаційної активності науковців, можна розділити на кілька напрямів.

Видання власних журналів

НаУКМА видає ряд власних наукових журналів, різних за тематикою, змістом та якістю. Наприкінці 2015 року було розпочато проект із трансформації наукових періодичних видань університету відповідно до міжнародних стандартів. Проведений попередній аналіз журналів дозволив виявити сильні та слабкі сторони видань: значна їх частина виходить у рамках серій під єдиною назвою «Наукові записки НаУКМА» та спільним ISSN, відсутні

окремі сайти, редакційні політики, вузька географія редколегій та авторів. У результаті аналізу була розроблена програма для трансформації тематичних серій у окремі повноцінні видання. Досвід роботи інших редакцій та університетів і наявність української локалізації дозволили обрати для спільної журнальної платформи, на якій будуть розгортатися наукові видання у НаУКМА, відкрите програмне забезпечення Open Journal System (OJS). Вперше в Україні для платформи OJS у НаУКМА була реалізована можливість відображення імені автора статті двома мовами (українською та англійською). Також для сайту розроблений унікальний респонсивний дизайн для коректного відображення журналу на мобільних пристроях. Сайт та перший журнал на спільній платформі (Наукова записки НаУКМА. Економічні науки) зараз знаходиться у процесі впровадження.

Укладання рейтингу науковців згідно з даними Scopus

У травні 2016 року бібліотека вдруге уклала рейтинг науковців НаУКМА згідно з даними наукометричної бази даних Scopus. У багатьох країнах світу дані Scopus використовуються в якості критеріїв показників оцінки діяльності наукових колективів та установ. Це найбільша реферативна база даних наукової літератури, що оснащена інструментарієм для відстеження та аналізу цитованості наукових робіт. При складанні рейтингів було враховано h-індекс, кількість цитувань та публікацій науковців. З метою врахування дисциплінарних особливостей кожного наукового напрямку рейтинг укладався за факультетами та кафедрами. Крім дисциплінарного рейтингу по кафедрах, до якого увійшли лише ті науковці, що на момент його укладання є працівниками НаУКМА, окремо був представлений загальний перелік усіх науковців, що за період із 1992 року вказували у своїх публікаціях афіліацію НаУКМА. Оскільки величина h-індексу залежить також і від тривалості наукової кар'єри вченого, бібліотека уклала окремий умовний рейтинг молодих науковців НаУКМА (віком до 35 років), щоб врахувати цей недолік та відзначити перспективну наукову молодь [3].

Преміювання науковців

З метою стимулювання публікаційної активності науковців НаУКМА у березні 2016 року за участі бібліотеки було розроблене «Положення про преміювання співробітників НаУКМА за публікації у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних Web of Science Core Collection та (чи) Scopus» [4]. Розмір премії розраховується для кожної публікації окремо і при визначенні її розміру враховуються: а) кількість публікацій співробітника у виданнях, які включені у бази Scopus та Web of Science Core Collection (крім Emerging Sources Citation Index); б) кількість співавторів публікацій; в) квартиль журналу згідно Scopus та/або Web of Science. Такий підхід до преміювання за публікації –

квартильний – враховує особливості різних наукових дисциплін [5]. У червні 2016 року відбулося перше преміювання за новим положенням.

Консультації та тренінги щодо розбудови іміджу науковця

Укладання рейтингів, відслідковування публікаційної активності науковців університету виявило багато спільних помилок у представленні науковців себе та власного університету у науковому просторі. Саме з цією метою бібліотека проводить як індивідуальні консультації, так і тренінги та семінари для груп дослідників з метою надати їм необхідні знання та навички для грамотної розбудови наукового іміджу. У темах таких тренінгів розкриваються можливості різних сучасних засобів наукової комунікації та особливості їх користування науковцями.

Отже, наукова бібліотека НаУКМА активно залучена у науковий процес університету не тільки на етапі представлення та популяризації статей дослідників, а й на етапі підготовки публікацій, видання журналів, вибору журналу для представлення результатів діяльності, працює як із авторами, надаючи персональні консультації, так і з редакціями журналів, а також бере активну участь у впровадженні нових методів стимулювання публікаційної активності науковців.

Джерела:

1. Мелешевич, Андрій. Стратегічний план розвитку Національного університету «Києво-Могилянська академія» на 2015-2025 рр. [Електронний ресурс / Андрій Мелешевич. – Київ: НаУКМА], 2015. – [12 с.]. – Режим доступу : <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/6249>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.08.2016.
2. Вчена рада ставить перед бібліотекою нові завдання [Електронний ресурс] // Наукова бібліотека НаУКМА: [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2ckscyu>. – Назва з екрана. – Дата публікації: 14.12.2015. – Дата перегляду: 15.08.2016.
3. Рейтинги науковців НаУКМА згідно з даними Scopus (станом на 05.05.2016) [Електронний ресурс] // Наукова бібліотека НаУКМА: [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://goo.gl/SgmYAR>. – Дата перегляду: 15.08.2016.
4. Положення про преміювання співробітників НаУКМА за публікації у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних Web of Science Core Collection та (чи) Scopus [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/naukmalibrary/ss-60685207>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 15.08.2016.
5. Назаровець С. Квартильний підхід до проблеми стимулювання росту наукової продуктивності в університетах України / Сергій Назаровець // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – 2016. – № 2. – С. 10-12.